

MAVRICA NA TRI PRAMENCE —
BOG POŽIVI VSE SLOVENCE!

Oton Župancič.

IVAN STUKELJ:

Drobni prijatelji.

Obili smo novo učiteljico Albino Čehovo. O Veliki noči se je priselila semkaj. Stanovala je na južnem koncu vasi v beli hišici sredi vrta ob kolovozu, ki se je odcepljal od velike ceste onkraj potoka Tesnice. Tja v daljavo do gozdnih obronkov so se širili travniki, njive in loke.

Na vrtu so bile grede, obrobljene z lepo zeleno travo. Po nekaterih je rasla prva vrtna zelenjad, po drugih so silili na dan zvončki, modre vijolice, škrlatnordeči jagleci in več takih zgodnjih cvetov.

Za danes je učiteljica že končala šolsko delo. Izprehajala se je na vrtu po belih, z drobnim peskom posutih stezah.

Otroci so obstajali in se ozirali čez nizki plot v novo učiteljico. Lepa gruča jih je bila, dečkov in deklic. Pozdravljali so jo glasno, skoraj hrupno, a ona jim je odzdravljala prijazno z dobrovoljnim nasmehom. Tisti, ki niso bili iz njenega razreda, so jo še posebno zvedavo opazovali, kako se kreta in suče, kakšen glas ima, kako se smeje.

Ljubek prizor jim je prišel pred oči, da se mu niso mogli načuditi.

Učiteljica je iztegnila desnico, ki je imela na njej nekaj drobtinic. In glej, z bližnjega drevesa sta priletela dva ščinkavca, samček in samica. Ondi sta imela gnezdo najbrže še od lanskega leta. Zdaj je skočil učiteljici na roko samček, zdaj je skočila samica. Pozobala sta nekaj drobtin ter zopet odfrčala.

Nato je vzela učiteljica večjo krušno drobtino ter si jo dela med ustni. Ne dolgo, ptica je prifrčotala in utripajoč s perutmi ji je spretno izmaknila drobtino.

Učiteljica je to zopet ponovila. Ptici sta prihajali in odhajali, vrsteč se druga za drugo. Potem pa jima je tudi malo ponagajala, stisnivši drobtini nekoliko trdneje med ustni. Ker se ptici ni posrečilo izmakniti drobtine, je odletela, a zopet se povrnila in poizkusila svojo srečo drugič.

Otroci so se nehote uminili in utihnili. To je bilo zanje nekaj čisto novega in posebnega, da se je drobna živalca tako privadila učiteljice. Pred njimi pa so vse bežale. Tudi na šolskem dvorišču so imeli krmišča za ptice. A tedaj, ko so bili učenci zunaj, so ptice begale semtertja ali pa plaho čakale po bližnjih drevesih, da so se eni umaknili v šolsko poslopje. Zdaj šele so si upale do krmišč.

V šoli jim je bilo naročeno, da naj tudi doma natrošajo pticam zrnja in jedilnih ostankov, ki jim prijajo. A to so le preradi pozabljali. Po onem prizoru s ščinkavci, ki so ga videli pri hišici nove učiteljice, so poizkušali tudi doma to ptico privabiti v bližino.

Ko je Zoranov Lenček z materjo delal na vrtu, je vrgel nekaj drobtin na gredo. In glej, takoj se je z drevesa spustil ščinkavec in jel klicati svojo samico: »Gri, čuj, gri, čuj!«

Vedno sta bila za njima ter sta razen drobtinic pobirala tudi črviče in drugi mrčes iz prekopane zemlje.

Na dvorišču pa je poizkušal Lenček privaditi ščinkavca, da bi jemal drobtine z roke kakor gospodični učiteljici. Dolgo časa je bil nezaupen. Prihajal je že čisto blizu, skakljal okoli njega, obračal glavico, ozirajoč se z drobnimi očmi proti njemu, kakor da bi ga hotel vprašati, mu li sme zaupati. Potem pa je zopet odletaval. Slednjič se je osmelil in mu vzela z roke prvo drobtino. Lenček bi bil najrajši poskočil od veselja, a vedel je, da je tu treba opreznosti. Ostal je miren, in ptica je prišla po drugo, tretjo drobtino. Zdaj se ni več bala. Tako lepo je stopila na konec roke, pogledala Lenčka, nato pa hitro izmaknila drobtino ter odletela. Uspehe svoje vaje je pokazal tudi domačim. Vsi so imeli veselje z ljubko živalco.

Nekoga popoldne je prišel k Zoranovim Primožičev Mihec. Tudi on je ponujal drobtin ptici, in ta je rada jemala z njegove roke. To se mu je dobro zdelo. Ko pa iznova prileti, malašč poseže po njej z drugo roko, da bi jo ujel. Ptica pa mu hitro smukne izpod prstov in odfrči na drevo. In glejte, odslej ni hotela več jemati drobtin z roke. Niti v bližino si ni upala. Vsi so se razjezili nad njim. Počasi se je splazil domov. Žal mu je bilo, da je učinil to nerodnost. Lenček pa je imel mnogo potrpljenja, preden je ptici zbudil nekdanjo zaupnost. Čez nekaj dni mu je v veliko veselje ptiček zopet sedel na roko. Slednjič ga je tudi privadil, da je jemal drobtine izmed usten. Kako se je vzradostil, iko mu je pred obrazom frfotal ta ljubki, drobnji prijateljček!

Pomlad je prihajala z vedno večjo množino cvetja. Kakor bi čez noč angeli dahnilo po drevju, tako hitro se je to razcvetelo. Po njem pa je plavala vriskajoča pesem drobnih ptic. — Otroci so radi obstajali ob učiteljčinem stanovanju. Iz njene sobe ali z vrta sem je pogosto zvenela tudi njena pesem. Tako lep in poln glas je imela, in nam se je zdelo, da skupno s ptičjim spevom slavi radost življenja.

Prišlo je poletje. Zarana se je oglašal semkaj s polja škranček. To vam je zvest prijatelj kmetu.

Kako lepo se sklada njegovo življenje s kmetovim! Tu med plodovite grude si je postavil svoj domček, spletel si gnezdo. Tudi kmet je navezan na grudo, na zemljo svojo. Kako prijazen in mičen je kmetov dom na širnem polju!

Mrzla so še jutra, mrzla je gruda, ki jo kmet prevrača s svojim plugom v prvi pomiladi. Z njim vred je vstal škranček; dviga se proti nebu z žvrgolečo pesmijo, ki oraču zbuja veselje do dela, misel do Vsevišnjega, da ga poprosi, naj ogreva s toplimi žarki, naj namaka z blagodejnim dežjem, naj blagoslavlja to zemljo, ki jo sedaj reže s plugom. Po svoji jutranji pesmi se škranček spusti dol na njave grude, urno stopica semtertja; začne se mu delo, skrb za hrano. Tako se jima vrsti delo dan za dnevom. Čez polje gredo solnčni in deževni dnevi. Vse vremenske nezgode morata prenašati.

Slednjič zavalovi žito s svojim klasovjem. Človeku se dozdeva, da je zdaj škrančeva pesem še bolj kipeča, ko se v krasnih poletnih jutrih dviga visoko, visoko v sinji zrak. Pod njim pa se širi rumeno polje — njegov in kmetov blagodar. — Ko pa se na nebu zgrinjajo temni, pogubonosni oblaki, tedaj pa škranček utihne in ždi ob grudah, čuti soparo, čuti bližajočo se nevihto. Veter preganja žitno valovje semtertja. Pod nebom pa se bliska, gumi in treska... Huda ura mine. S kako hvaležnim očesom se ozira kmet proti nebu, da je neurje šlo brez škode preko polja; z novo nado na dobro letino dela po njivah. Tam gor visoko pod vedrim nebom žgoli škranček svojo zahvalno pesem. Gorje bi bilo, ko bi nevihta udarila s točo po plodnem polju. Kmet in škranec, malo poprej srečna, bi bila zdaj usmiljenja vredna siromaka...

Pozna jesen je tu. Hladni vetrovi brijejo po praznem stnišču, in njih glasovi tako turobno poje v gozdnih vrhovih.

Ptičje petje ponehava. Veliko naših ptic odnašajo jesenski vetrovi tja v srečne, tople kraje. Kar jih je ostalo tukaj, so se približale našim stanovališčem.

V solnčnih zimskih dneh pa tudi njih pesem ne zamira. Samo usmiliti se jih moramo in jim skrbeti za hrano. S svojim drobnim očesom so našle v letnem času na tisoče in tisoče škodljivega mrčesa ter ga pokončevale.

Učiteljica je o Božiču postavila pticam tudi smrečico. Na veje je pritrčila s cvetično žico orehove lupine. Napolnila jih je z lojem, ki ga sinice in brglezi posebno radi imajo. Kako ljubko so se spenjale te ptice po drevescu. Od trščate kapusne sinice do malega meniščka z modro čepico na glavi — vse so se šegavo preganjale po vejah. Z ostrimi krempljci so se oprijemale orehovih lupin ter luščile iz njih strjeni loj. Nekatero lupino so bile videti že prazne, a vedno so si poiskale še tuintam lojevo trohico. Ko pa so lupine že popolnoma izpraznile, jih je učiteljica iznova nalila z lojem.

Vedno večje veselje smo imeli otroci s krmiljenjem ptic. Opazovali smo, kako prihajajo čimdalje zaupnejše proti nam in tudi proti odraslim ljudem

Stvarnik je človeku poklonil narodo v korist in veselje. Ptice so mu mile in zveste prijatelje, vsa njegovo prijaznost in ljubezen mu rade vračajo

V ostri zimi jih radi krmimo ter iskreno želimo, da bi jih bilo od leta do leta vedno več in več, da bi oživljale in s petjem razveseljevale našo zlato domačijo!

— V NEDELJO POPOLDNE —